

« cum volnerit, quibuslibet artibus, qualibet virtute fugient a vobis. » Verisimile est Judam nunc nondum omnem pactæ proditionis accepisse pecuniae mercedem, utpote quam principes sacerdotum ipsi dare distulerant, donec de tradenda præda securi essent. Et hæc forsitan fuit causa, cur eos, de illo caute ducendo, tam sollicite monuerit. Ad hæc sciebat, quod cum alias primores synagogæ eum lapidare et de monte præcipitare vellent, se invisibilem efficiendo, manus illorum evaserat, et deo caute illum ducendum, et firmiter apprehendendum esse monuit. In bono tamen sensu hæc a Juda insinuata cautela, eximium quoque nobis suggerit documentum, scilicet ut postquam Salvatorem nobis acquisivimus, ipsum a nobis discedere nequaquam patiamur, sed dicamus verbo et opere : *Mane nobiscum Domine, Non dimittam te, nisi benedixeris mihi*, vel cum Sponsa : *Tenui eum, nec dimittam*. Auctor quidam admodum pius et gravis inquit : « Vides, quam solertes sint mali ad male agendum ? Prudentiores filii hujus sæculi in generatione sua sunt. Utinam sic nos caute duceremus Christum, quando eum apprehendimus per gratiam, nec tam facile, et cito, nobis elabi sineremus, id quod Sponsa fecit (*Cant.*, III). Quæsivi quem diligit anima mea, tenui eum, nec dimittam. »

DISCURSUS XXIV.

DE TURBIS ARMATIS RETRORSUM CADENTIBUS.

IDEA SERMONIS. — 1. Adducitur ratio quare Christus mitissimus agnus, turbam armatam prostraverit in terram. — 2. Inter omnia Christi miracula præeminet haec turbæ prostration in terram. — 3. Examiniatur an Christus turbam illam voce, vel vultu an utroque simul prostraverit. — 4. Extollitur virtus verborum : *Ego sum*. — 5. Fabula Acteonis applicatur Christo. Iudei inexcusabiles fuerunt quod viso hoc miraculo conversi non fuerint. — 6. Quare Christus bis interrogaverit : *Quem quæritis*. — 7. Quare cederunt turba illa supine. Adferuntur mysteria hujus supinæ prostrationis.

Ut ergo dixit eis : Ego sum, abierunt retrorsum, et cederunt in terram. Joan., XVIII, 6.

1. — Merito inquirenda est causa, cur Redemptor noster, qui per prophetam Evangelicum, se ad passionem et mortem, sicut ovis ad macellum ² ducentum prædixerat, nunc omnipotentia sua exhibeat ostentationem, turbas armatas, quæ ad capiendum eum venerant, in terram prosternendo. Idem hoc dubium olim a Ruperto Abbe his verbis notatum fuit ³ : « Quare cum agnus eset, protinus immolandus, jam sicut leo protinus irruerit, dum dicendo : *Ego sum*, tantam tamque armatam la-

¹ CANT., III, 2. — ² ISA., LIII, 7. — ³ RUP. ABB., eb., 1. 13 in Joan.

« nistarum turbam ad terram dejicit? » Pro resolutione autem notandum est, incarnatam Sapientiam hanc semper habuisse consuetudinem, ut semper e mortalitatis nostræ assumpta nube emicare faceret aliquos divinitatis suæ radios; sic enim quando se in Incarnatione humiliabat, *formam servi accipiens*, gloriosam quamdam e celo expedivit Angeli legationem, opusque Incarnationis per Spiritus Sancti obumbrationem complevit. Quando in stabulo Bethlehemita nascebatur, super eodem tugurio prodigiosa mox stella emicuit. Quando viles in Bethlehem invitabat pastores, eodem tempore illuc ex Oriente tres evocavit coronatos Reges. Quando super fœnum plorabat, super eodem tugurio Angelorum Hierarchiæ certatim canebant. Quando velut peccator circumcidebatur, in honorem ejus e paradi coelesti missum est nomen in cuius venerationem omne genu flectitur, cœli, terra, et inferni. Quando præsentabantur, in templo, Simon et Anna prophetissa eum reverebantur, tanquam verum in lege promissum Messiam. Quando ex humilitate a Joanne se baptizari permittebat aperti sunt super eum cœli, Spiritus Sanctus in forma columbæ visus est, auditaque est vox æterni Patris, dicentis : *Hic est filius meus dilectus*. Quando in deserto a Lucifero se tentari permisit, accesserunt Angeli et ministrabant ei. Quando se in horto Gethsemani in terram prostravit, Michael cœlestis militiæ princeps in ejus obsequium missus fuit. Ad eudem igitur modum, dum hic instar latronis, captivum abduci, atque a quodam discipulorum suorum se tradi permisit, in signum omnipotentiae sue integrum quedam in terram prostravit exercitum, et velut *Deus majestatis intonuit* ⁴. Videlicet « ut essent inexcusabiles », inquit Rupertus Abbas ⁵, « ne nescirent, quia Jesus Nazarenus, quem quærebant, est, qui est, » ipse met Dei filius olim per Isaiam prædictus ⁶ : *Propter hoc sciet populus meus nomen meum in die illa*, scilicet, quod promissus, et expectatus eset verus Messias. At vero ex quo signo idipsum eis indicare volebat? *Quia ego ipse qui loquebar, ecce adsum*.

2. — S. Hieronymus super cap. XXI Matthæi scribens, præ cunctis miraculis, a Filio Deo patratis, prærogativam illi tribuit facinori, quod Redemptor noster in templo, profanatores illius inde ejiciendo, exhibuit ⁷ : « Mihi inter omnia signa quæ fecit, hoc vi detur mirabilius esse. » Et tamen considerandum est, quod Christus tunc ob admirabilem doctrinam, et prædicationem suam, qua sibi magnam auditorum et sequacium turbam conquerierat, omnibus, velut cœlesti quoddam oraculum, in maxima veneratione erat; paucisque horis antea ab universa Jerosolyma, cum olivis et palmis ei occurrente, triumphaliter exceptus, eique tanquam Regi Israel

¹ Ps. XXVIII, 3. — ² RUP. ABB., eb. — ³ ISA., LII, 6. — ⁴ S. HIERON., in Matt.

acclamatum fuerat; ex ejusque vultu, dum ementes et vendentes e templo ejiceret, splendidi et luminosi radii processerant. Hic autem in horto Gethsemani pavebat et tædebat, *cæpit pavere et tædere*; facies quoque ejus sudore sanguineo totalliter cooperiebatur, ita ut agnosci vix posset, ex eodemque prævio sudore etiamnum debilis, *factus in agonia, prolixius orabat*. In procinctu erat, ut tanquam latro, et seductor plebis, captivus comprehendenderetur, qui paulo ante tanquam abjectum mancipium, pro vilissimo pretio a familiarissimo quadam suo discipulo venditus fuerat. In hanc Christum capientium multitudinem, multi interveniebant milites Romani, qui gentiles erant, nec ullum veri Dei timorem aut notitiam habebant, eo solum fine stipendiati, et conducti, ut captivo Redemptori nostro omnem injuriam et contumeliam irrogarent. In magno quoque numero eidem multitudini se ingesserant fortiores et ferociores Judeorum, qui tot annis ad ejus captivitatem anhelabant; et tamen hos omnes, non adhibito flagello, ut in templo fecerat, sed uno duntaxat verbo, *Ego sum*, in terram prostravit, et resupinos cadere fecit; « Ubi terror et munimenta armorum? » quærit Beda ⁸. « Nempe una vox dicentis : *Ego sum*, tantam turbam odiis ferocem armisque terribilem, sine telo ullo percult, repulit, stravit. » Salmeron ait ⁹ : « Nunquam vel Alexander Magnus, vel Cæsar, aut Pompeius, aut Cyrus tantum imperii habuerunt, ut uno verbo homines prosternerent, ut Christus. » S. Cyprianus quoque hanc potentiam admiratur, dicens ¹⁰ : « Invasit, illico timor tuus eos, quos tuti mueras, et prostrati solo, jacuere examines, et armatam cohortem vox unius hominis terruit, et latens in humanitate omnipotentia, te discipulis pavidum, coram persecutoribus horribilem exhibebat. » S. Leo hanc prostrationem describit sequentibus verbis ¹¹ : « Quod verum illam manum, ita ex ferocissimis congregatam, quasi quodam fulmineo ictu stravit, atque percult, ut omnes illi atroces, minaces, atque terribiles reacti corruerent. Ubi fuit saevitiae conspiratio? Ubi ardor irarum? Ubi instructus armorum? Domminus dicit : *Ego sum*, et ad vocem ejus turbam prostrernitur. Quid jam poterit majestas ejus iudicatura, cuius hoc potuit humilitas judicanda? »

3. — Regius Psalmista prædictus : *Vox Domini confringentis Cedros* ¹²; et vere talis vox Christi fuit, utpote quæ superbas et sublimes illas cedros prostravit; siquidem ut suo loco dictum est, in confinio Gethsemani multæ circumqua Cedri conspiciebantur; et ideo dicitur : *Egressus trans torrentem Cedron*, sive cedrorum. B. Laurentius Justinianus de hac prostratione ita scribit ¹³ : « Fulgorem æternæ veri

¹ BEDA, in Joan. — ² SALM., t. X, tr. 16. — ³ S. CYP., de Pass. — ⁴ S. LEO, ser. 5 de Pass. — ⁵ Ps. XXVIII, 5. — ⁶ B. LAUR. JUST., de Triumph. Chr. agon., c. 7.

« tatis sustinere non valentes, ab ipsius lumine reperecessi, et divinae vocis tonitruo territi, retrorsum cederunt. » S. Paschasius interrogat, inquiens ¹⁴ : « Quid putas, qualis, quanta virtus in eo emicuit, qui cum dixisset : *Ego sum*, omnes abierunt, et cederunt retrorsum? Quid ergo? « Iste terror in voce fuit, an in vultu, an in utroque? Tamen quid fuerit, et ubicunque, in voce, an in vultu, seu qualitercumque fuerit, manifestum est, quia divina virtus in eo fuit, sicut et in templo, quando omnes ejecit. » Lucas Brugensis hanc prostrationem egregie his verbis describit ¹⁵ : « Ceciderunt supini in terram, tanquam acti turbine, ex adverso Jesu ore flante. Omnes illi belatores clypeati, inquit Nonnus Poeta, super se invicem sponte cadentes, prosternebantur in pulvere præcipites, stimulati inermi turbine vocis. » Blando respondit sermone se eum esse quem querunt, nec secus violento turbinis impetu, imo ictu fulminis, prostrernuntur in terram, eoque responso, quo provocari, ad comprehendendum videbantur, impediuntur, et ejiciuntur, non fermentes Dominicæ vocis vim. » Ludolphus Cartusianus commemorat, quæ in veteri Testamento olim in quibusdam generosis bellatoribus in figura præcesserunt, ait enim ¹⁶ : « Hæc hostium Christi Victoria fuit olim in Sampstone, et Sangar, et David præfigurata. Sampson cum mandibula asini stravit mille viros ¹⁷. Et Sangar cum vomere interfecit viros sexentos ¹⁸. Et David uno impetu interfecit viros octingentos. » At vero Deus potentiam suam multo magis in figurato, scilicet filio Dei, elucescere fecit; hic enim sine ullo instrumento, præterquam unico verbo : *Ego sum*: ingentem quædam multitudinem prostravit, et devicit : deditque vocis suæ vocem virtutis, eo præcipue tempore, quo propter agoniam et sudorem sanguineum præcedentem, Apostolorumque suoram fugam, vel maxime derelictus, et desolatus, et ut uno verbo dicam, opprobrium hominum et abjectio plebis videri poterat.

4. — *Dixit eis : Ego sum*. Rupertus Abbas hæc verba considerans, ita scribit ¹⁹ : « Quid mirum, si ad unam vocem, qua dictum est : *Ego sum*, abierunt retrorsum, et cederunt in terram hi, qui non sunt? Nempe hoc secundum divinitatem, quæ vere est, secundum quam permanet esse, quod est, dicit : *Ego sum*, quod verbum substantivum, de seipso verissime protestatur ille solus, qui ad Moysem dixit : *Ego sum qui sum*. » Enim vero quando virga Mosaica in Ægypto tot parabat prodigiosa miracula, totum hoc in paucorum horum verborum virtute effecit, siquidem Deus huic servo suo dixerat : *Quod si nomen meum a te interro-*

¹ S. PASCH., in Matt. — ² LUC. BRUGENS., in Joan. — ³ LUD. CART., p. 2, c. 59. — ⁴ JUD., XVIII, 6. — ⁵ II REG., XXIII. — ⁶ RUP. ABB., ib.

gaverint, dices ei, nomen meum esse : *Ego sum qui sum*. Similiter quando virgam illam ei consignavit, qua cum regnum illud castigaturus erat, dixit Moysi Si Pharao te interrogaverit : *Quis est qui misit te?* Respondebis eis : *Qui est, misit me*. Numeretis velim flagella, quibus Moyses Ægyptum percussit, ac demum descendatis ad enumerandum miracula, a Redemptore in Palæstina patrata, et videbitis, quod Christus per hoc verbum : *Ego sum*, mare procellosum compescuerit : *Ego sum, nolite timere*; lascivam mulierem Samaritam converterit : *Ego sum, qui loquor tecum*; omnia peccata nostra per idem verbum deleverit et etiamnum delecte : *Ego sum, qui deleo iniquitates et peccata*. Eodem quoque verbo unum ex majoribus Ecclesie sue persecutoribus in terram prostraverit, dicendo enim *Ego sum Jesu*; Saulum lupum in Paulum Apostolum transmutavit. Quid mirum igitur, si modo per idem verbum omnes hosce feroce, et contra ipsum conjuratos persecutores in terram dejecerit? S. Bonaventura super Joannem scribens, auctoritatem citat S. Augustini dicentes¹ : « Patet Filii divinitas in hoc, quod dixit : *Ego sum*. Unde Augustinus : « Intellige quod ait : *Sum, ad divinam pertinere naturam*.» Prætendit igitur communis Redemptor noster per admirabile hoc facinus, prorsus inexcusabiles reddere Judeos, ne ullo unquam tempore excusare se possint, dicendo, se illum verum Dei Filium fuisse nunquam cognovisse.

5. — Tametsi, ut D. Chrysostomus ait, nequam conveniat de mendacio astruere veritatem; attamen etiam nonnunquam quorumdam mysteriorum Evangelicorum veritas ex fabulis poeticis facile deducitur. Ovidius igitur in Metamorphosis suis de Actæone venatore refert, eumdem opera Diana in cervum fuisse conversum; quem proinde canes nequaquam agnoscentes, invadere et dilacerare moliebantur, et quidem, licet ut ab iis ex voce saltem agnoscere posset, altum clamaret : Actæon ego sum, dominum cognoscite vestrum; canes tamen ad solam exteriorem speciem oculos dirigentes, neglecta ipsius voce, eum dilacerarunt, et necarunt. Porro Filius Dei, amore, quo genus humanum prosequebatur, victus, ut eumdem redimeret, mortali hac nostra carne se vestivit; mox vero ut ad venationem animarum nostrarum processit, quaqua versum ab Hebreis circumdatus fuit, velut a totidem canibus molossis; unde per Psalmistam ait² : *Circumdederunt me canes multi*, ipsis vero cum eum velut promissum Messiam agnoscerem, nollent, per vocem prædicationis suæ se manifestum fecit, et præcipue in hoc ultimo passionis suæ tempore, quando in procinctu erant, ut eum dilacerandum invaderent; tunc enim dixit eis : *Ego sum: ipsi vero abierunt retrorsum, et ceciderunt in*

¹ S. AUG., cit. a S. Bonav., in Joan. — ² Ps. XXI, 17.

terram. Ex quo portento merito eum agnoscere debuissent : maxime cum legem profiterentur Mosaioram, dicentes : *Nos Moysis sumus*. Deus enim Moysi hoc nomen : *Ego sum*, revelaverat, tanquam divinæ essentiæ expressivum. Et quidem, ut Lucas Brugensis ait³ : « Credendum est tamdiu illos jacuisse quam opus erat, ut ejus, quem comprehendendum quærebant, potentiam valerent agnoscere.» Et paulo post subdit : « Ne eo quidem miraculo, quo experti fuerant penes Jesum esse, ut uno ipsis omnes verbo perderet, ad resipiscientiam commoti sunt. Clarum exemplum, quo ostendatur, ad convertendos impios non sufficere etiam manfestissima miracula in ipsosmet edita, nisi concurrat interna Dei operatio et gratia : » Chrysostomus continere se nequivit, quin huic populo suam impropperaret cæcitatem, dicendo⁴ : « O demen-tiam! Verbo eos prostravit supinos, neque adhuc conversi sunt, tantam virtutem intelligentes; sed iterum aggrediuntur. Cum omnia, quæ illos a proposito avertere sufficiebant, ostendisset, illi autem in pravitate persisterent, nec ullam amplius haberent excusationem, tunc sese tradidit, ad ultimam usque horam suam in eos benignitatem demonstrans, » Unde S. Bernardus ait⁵ : « Maledictus furor eorum, quia pertinax, quem nec majestas miraculi, nec pietas beneficij potuit constringere. » Ubi observanda sunt verba illa : *majestas miraculi*; siquidem ut S. Leo notat : « Exprimit sub distinctis actionibus veritatem suam utraque natura, sed neutra se ad alterius connexione disjungit. Nihil ibi ad invicem vacat, tota est in majestate humilitas, tota in humilitate majestas. » Tametsi enim exterius se hominem ostenderet poenitatisbus subiectum, simul tameu etiam suam manifestavit omnipotentiam, et Majestatem, præcipue in hoc miraculo, et quando insuper auriculam Malcho amputatam restituit, ut in sequenti discursu dicetur. Nec tamen cæci Judæi in tenebris illis suis aperuerunt oculos, ut divinitatem agnoscerent; nam ut B. Laurentius Justinianus ait⁶ : « Perditi homines prostrationis suæ viso miraculo, prorsus credere, confiteri, atque adorare debuerant; sed mansuetissimi pastoris vocem, quoniam de ipsius oibis non erant, nequaquam audierunt. Rapaces erant lupi, immaculati agni sanguinem sitiebant inquam, et tamen nisi permitti, bibere non valebant. » S. Cyrillus Alexandrinus quoque ad ipsum se reflexit, quando ait⁷ : « Ut nihil posse adversus virtutem suam magnas militum catervas monstraret, in terram miti sermone prostravit. Hinc reipsa discimus, nihil vel unum verbum Dei, et illud jucundissime dictum, creaturam efficere posse. »

¹ LUC. BRUG.—² D. CHRYS., in Cat. Græc.—³ S. BER., ser. de Pass.—⁴ S. LEO, ser. 3 de Pass.—⁵ B. LAUR. JUST., ib.—⁶ S. CYR. ALEX., l. XI in Joan.

6. — Toletus ait⁸ : « Quos verbo in terram prostravit, verbo erigit; » adeoque duo viderant miracula, quorum primum erat, quod unus super alterum supinus prosterneretur; alterum vero quod denuo erigerentur. Per repetitas namque interrogationes, Christus eis tempus concedere voluit, ut ad tantum se reflectere possint prodigium, cum ipse interea perfugam elabi potuisse, nisi semetipsum eis illum non cognoscentibus manifestasset. Cajetanus ait⁹ : « Postquam surrexerunt, iterum Jesus interrogavit eos, ut intelligamus, quod postquam surrexerunt, non impetuose processerunt, sed spatiū interfuerunt interrogandi, et inhibendi. » Etenim, ut suo loco dicitur, prohibuit illis, ne manus suas in suos conciperent Apostolos; ac proinde multo magis semetipsum in persona sua salvare potuisse. S. Hilarius interrogat¹⁰ : « Anne metuit, qui armatis ad corripiendum se obvius prodiit? Et in corpore ejus infirmitas fuit, ad cuius occursum consternata persequentium agmina conciderunt, et majestatem iugarentur, se ad vincula non ferentes, supinatis corporibus reciderunt? Quam igitur infirmitatem dominatam hujus corporis credis, eniū tantam habuit natura virtutem? » Salmeron super illa verba : Iterum interrogavit eos : *quem queritis?* ita scribit¹¹ : « Ex his apparebat, quod non statim ut surrexerunt, iu eum cum impetu manus injecerunt, sed suspensi et attoniti, quid agerent, nesciebant, donec eis facultas daretur abeo, qui mori et capi pro sua libertate volebat. » Idem quoque doctissimus auctor rationem assignat, cur manus in eum injicerint, tametsi jam de facto dividinam ejus experti fuissent omnipotentiam. Quia inquit¹² : « ministri Judæorum audierant, quam dure increpati illi alii fuissent, qui ad eum capiendum destinati, re infecta reversi fuerunt, ut narrat Joannes. c. vii, ne etipsis tale quid contingat, per severant in proposito capiendi eum, etiam si ex perti essent manum ejus potentem. Apparet igitur obstinatio peccatoris quanta sit, etiam post Christi miracula, et post fortes inspirationes internas et externas; de quo queritur per Prophetam : Percessisti eos, et non doluerunt, contristasti eos, et renuerunt recipere disciplinam. » Idem quoque, Christum e vultu suo, quid nescio divini luminis scintillasse affirmat dicens : « Hoc autem signum patravit, vel virtute verbi sui, vel virtute luminis e vultu Christi prodeuntis, ut Hieronymus docet ad Principiam virginem. » Id quod etiam a Dionysio Carthusiano his verbis confirmatur¹³ : « Sicut Christus vultum suum ostendit Judeis in terrore, ac majestate, egredientibus ex oculis ejus igneis radiis, atque divino quadam fulgore in ejus vultu mirabiliter radiante, quando omnes

⁸ TOLET., in Joan. — ⁹ CAJET., ib. — ¹⁰ S. HILARIUS, l. X de Trin. — ¹¹ SALM., ib. — ¹² IDEM, ib. — ¹³ DION. CART., in Luc.

vendentes et ementes ejecit de templo : ita fecit et nunc, sique tam verbis, quam apparatu sui voltus illos exterruit et prostravit. » 7. — Abierunt retrorsum. Non solum collapsi sunt in terram, sed et modus, quo lapsi sunt, mysterio non caret, quia ceciderunt retrorsum, sive supini. « Prostravit tanta potentia, » inquit Lucas Brugensis¹⁴ : « ut nec dorsum vertere hostes, sive ad fugam sive ad casum, valuerint, sed retrorsum abeantes, supini ceciderint. Quod quidem ita voluit Jesus, ut clarius intellegenter, eam virtutem ab ipso profectam, scirent virtute Jesu fieri, ut prosterrentur, nam si antrorsum acti proni cecidissent in terram, ut ex opposito Jesu, ita aliunde, quam a Jesu videri potuisset ea vis egredi. Nunc vero casu ipso demonstratum est, quod ante se stantem et colloquentem Dominum sustinere non potuerint, quod ipse Jesus verbo et spiritu oris sui armatam, ferocientemque cohortem dejecerit; quo quidem declaravit ipse, non solum eos non posse resistere ipsius viribus, si eis uti vellet, sed ne sufferre quidem nomen ipsius; ac proinde nihil eos, quantumvis multos, adversum se posse, nisi ipse permittat. » Porro hujus supinae prostrationis sacri interpretes varia in medium adducunt mysteria. Dionysius Carthusianus ait¹⁵ : « Merito cadebant retrorsum, qui stabant ex adverso Christi, tanquam qui Filio Dei se opponere præsumperant. » S. Cyriillus Alexandrinus ait¹⁶ : « Signum futuri gentis Judaicæ casus, is ministrorum casus est. » S. Thomas acute notat, quod Redemptor noster in eodem horto procedit in faciem suam, non vero item hi impii, sed abierunt retrorsum. Quid autem haec indicat differentia? Respondit sanctus doctor: « Iniqui ergo, quia in invisibilibus cadunt, retrorsum cadere dicuntur, quia ibi corruunt, ubi quid eos tunc sequuntur, videre non possunt : Et ideo Sancti, qui in istis visibilibus semetipos sponte dejiciunt, ut in invisibilibus erigantur, in faciem suam cadere dicuntur, quia timore compuncti, videntes humiliantur. Quod ceciderunt retrorsum, datur intelligi, quod populus Judaicus, qui erat populus peculiaris, vocem Christi in prædicatione sua non audiens, abiit retrorsum exclusus a regno. » S. Bonaventura auctoritatem adjicit S. Gregorii dicens. « Proprium perverseorum est, retrorsum abire, ut ait Gregorius. Iniqui dicuntur cadere retro, quia ibi cadunt, ubi non vident; nesciunt enim, quid eos sequatur. Boni dicuntur cadere ante, quia sponte se dejiciunt in visibilibus. » Moxque in sententia ejusdem S. Gregorii, subiungit : « Retro, quo non videtur, cadere est ex hac vita repeate discedere, et ad quæ supplicia ducitur, ignorare. » Idem S. Gregorius in Homilia quadam super illa Ezechielis verba : *Etecedi in faciem meam*, ita scri-

¹⁴ LUC. BRUG., in Joan. — ¹⁵ DION. CART., ib. — ¹⁶ S. CYR. ALEX., ib.

bit¹: « Cum aliquid de Deo conspicimus, in faciem nostram cadimus, quia ex malis erubescimus, quæ nos reminiscimur perpetrasse: ibi enim cadit homo, ubi confunditur. » Milites cohortis, et ministri ceciderunt retrorsum; ac proinde non se emendarunt, sed potius in perversis conatibus suis obstinatores evaserunt. S. Bernardinus vero dicit²: « Ceciderunt retrorsum, ac supinati fuerunt ad cœlum, ut saltem recognoscant virtutem de super esse terrentem, et de cœlo descendisse, quem venerant ligaturi. »

DISCURSUS XXV.

DE AURICULA MALCHI, A S. PETRO AMPUTATA, ET DE EJUSDEM MIRACULOSA RESTITUTIONE.

IDEA SERMONIS. — 1. Examinatur an Petrus habuerit gladium et qualis fuerit. — 2. Magna fuit audacia Petri, tanta multitudini armatorum se opposentis. — 3. Quare Petrus ex tanta multitudine armatorum, solum Caiphæ servum percusserit. Fuit a Domino suo animatus ad Christum primus, invadendum. — 4. Referuntur mysteria amputatae auriculae. — 5. Auris amputatur Malcho, quia aurem prædicationi Christi præbere noluit. — 6. Christus restituens Malcho aurem, summam suam patientiam ostendit. Variae a SS. PP. adducuntur sanatae auris Malchi causa et mysteria. — 7. Expendunt rationes quare Malcho, aure mutilato cohors armata Petrum non invaserit et captivari.

Simon ergo Petrus habens gladium, eduxit eum, percussit Pontificis servum, et abscedit auriculam ejus dexteram. Joan., xviii, 10.

Ex quo cœlestis Magister noster Christus nihil adeo sollicite discipulis suis inculcavit, quam hanc de mansuetudine doctrinam: *Discite a me, quia misericordia est; ipse Petrus tanquam visibilis Ecclesiæ caput promissionem scivit, quod non sit custodienda Ecclesia more castrorum: mirandum profecto est, quod S. Petrus in hac occasione gladio armatus in horto fuerit: Simon ergo Petrus habens gladium: S. Matthæus hanc historiam referens, in hac verba scribit: Ecce unus ex his, qui erant cum Jesu, extensus manum, exemit gladium suum. Ecce rem insue tam, inquit Lucas Brugensis⁴, non enim consueverunt Jesus, ejusque discipuli, spectatæ cum essent mansuetudinis, gladiis uti aut armis. Porro Chrysostomus cultrum fuisse opinatur, quo paulo ante in cena ad agnum Paschalem dividendum, usus fueras. S. Cyrilus vero illum excusat⁵: ex regionis consuetudine, ad abigendas feras, aliaque nocentes, si qua invaderent nocte in agris sub dio cubantes. Alii vero instrumentum quoddam fuisse crediderunt, quo S. Petrus pescator existens,*

¹ S. GREG., l. I, h. 8, h. 8 in *Ezech.* — ² S. BERNAR. t. I, s. 53, a. 3. — ³ MATT., XXVI, 51. — ⁴ LUC. BRUG., in *Matt.* — ⁵ S. CYR. ALEX.

uti consueverat ad cedendum et acuminandum ligna, quibus ad maris littus retia extendebantur. Nihilominus non desunt magnæ auctoritatis auctores, qui existimarent, discipulos pro defensione magistri sui fuisse armatos, utpote qui mortem ejus, multoties illis prædictam, proxime vicinam esse suspicabantur. Porro Rupertus Abbas hunc S. Petri zelum minime probat; ait enim¹: « Hæc importuna fortitudo Petri, plane de vera infirmitate descendit: quam bene cognoscens ille, qui omnia scit, dixerat ei: Quo ego vado, non potes modo me sequi, perspicuum nunc fecit, quia non posset eum modo sequi, quia videlicet cum Dominus vellet non occidere, sed occidi, Petrus malebat occidere, quam occidi. » Hoc tamen non obstante, in majori numero sunt auctores illi, qui illum et factum ejus commendant. Et quidem Dionysius Carthusianus ex auctoritate S. Ambrosii ita scribit²: « Petrus eruditus fuit in lege, et scivit commendatum esse factum Phinees filii Eleazari, qui zelo Dei commotus, per fidem Zambricum alienigena fornicantem: simili zelo voluit Petrus Dei Filium vindicare. » Hugo Cardinalis notat, quod cum Apostoli, in ea occasione constituti, Christum interrogassent, dicentes: Domine, si percutimus in gladio? Petrus non expectato Magistri sui responso, gladium strinxerit³: « Sic Phinees zelo legis accusens Judæum perforavit, absque Moysis imperio. Num., xxv. Unde et sumnum sacerdotium promeruit. Istud fecit Petrus inter responsum Domini, et Discipulorum interrogationes, vel etiam simul factæ sunt interrogatio, responsio, percussio. » Salmeron observat, S. Petrum quidem in horto Gethsemani, pro defensione Christi, apprehendisseensem, non vero item Romæ ad defendendum seipsum, quando ducebatur ad crucis patibulum⁴: « Docens Dei et Christi injurias vindicandas, proprias autem patientia et mansuetudine sustinendas. »

2. — Profecto ingens et fere exemplo carens erat illa S. Petri audacia, qua solus se tantæ armatorum multitudinai opponere non formidabat; ac proinde Hugo Cardinalis hand immerito interrogat, dicens⁵: « Quomodo fuit ita audax Petrus? » Verum quidem est, quod Sampson unica duntaxat asini maxilla armatus, integrum quendam dissiparit exercitum; verumtamen Sampson id ipsum tanquam verus Christi typus præstiterat, et Scriptura ipsam dicit: *Spiritus Domini irruit in Sampson*. Hic autem Petrus a cœlesti magistro suo reprehensus fuit. David quidem ingentem præ se tulerat generositatem, dicendo⁶: *Si consistant adversum me castra, non timebit cor meum: si exsurget adversum me prælium, in hoc ego sperabo*. Verumtamen ibidem quoque generositatis adjunxit mortivum, scilicet:

¹ RUP. ABB., l. XIII in *Joan.* — ² DION. CARTHUS., in *Matt.* — ³ HUG. CARD., in *Joan.* — ⁴ SALM., t. X, tr. 17. — ⁵ HUG. CAR., in *Joan.* — ⁶ PS. XXVI, 3.

Quoniam tu tecum es; firmiter enim sibi promitterat auxilium Dei exercitum, de quo Psalmista ait¹: Qui respicit terram, et facit eam tremere. Petrus autem hanc assistentiam minime habebat, imo plane oppositum, siquidem Christum ejus oppositionem, et resistantiam nequaquam approbasse constat. At vero Hugo Cardinalis respondet²: « Confidebat in illa voce quam dixerat: Quoniam nullus ex eis perit, et in his quæ jam facta erant, quia scilicet projecti erant in terram. » Enimvero si cœlestis Magister ictum a Petro Malcho inflictum ita approbasset, utique ad eum modum, quo Christus armatam illam cohortem unico tantum verbo ad terram prostraverat, ita quoque Petro communicare potuisset virtutem, omnes unico iectu gladii trucidandi. Porro quod si causam scire desideres, cur Redemptor noster hanc prævidens resistantiam, non impediverit anticipate, ne quis se militibus opponeret, præcipiendo: huic quæsito, Salmeron in haec verba respondet³: « Dicendum id pro ejus saudientia factum, ut inde eliceret gloriam suam in sanando, et ut ostenderet, non fuisse in se potest tatem signa edendi extinctam, atque charitatem bene faciendi inimicis, ob illatam injuriam non fuisse mortuam. »

3. — Percussit Pontificis servum. Merito hoc loco quærendum venit, quoniam ex motivo Petrus ex tam immensa militum et ministrorum multitudine, in qua, ut suo loco diximus, plusquam millena Romanorum militum continebantur, hunc Caiphæ servum vulnerarit. Pro cuius dubii resolutione memorandum est, quod Dominus hujus servi ille fuerit, qui in concilio de rece Christo inferenda primus suum votum et resolutionem edierat, dicendo⁴: *Expedit unum mori pro populo*; quique proinde ad Christi captivitatem, præ aliis quam maxime anhelebat. Hic igitur servus talis domini sui gratiam sibi comparare volens, omnium turmarum illarum se constituerat caput; ac proinde cœteris insolentior, et audacior, primus fuit, qui Christo manus inferret: « Ferocius instabat, » inquit de ipso Ludolphus Carthusianus. Hugo Cardinalis S. Augustinum citat dicentem⁵: « Nomen istius ponit iste Evangelista (scilicet S. Joannes) quod alii tacuerunt: « Sicut et Lucas ponit solus de sanatione auriculae ejus, » D. Chrysostomus ait⁶: « Illum autem nomine designat Evangelista, quia valde magnum fuit, quod factum est miraculum, non quoniam curavit solum, sed quoniam inimicum, qui super eum venerat, et paulo post etiam alapam daturus ei erat: quia igitur hoc ita magnum erat, propterea et nomen sanati posuit Evangelista, ut illis, qui tunc legerent, vel audirent hoc, non licet quærere et investigare, si hæc vere facta sunt. » Unde extrema hujus servi malitia, et perversitas, non so-

¹ LUC. BRU., in *Matt.* — ² ALBERT. MAG., in *Marc.* — ³ DIO. CART., in *Matt.* — ⁴ DION., in *Luc.* — ⁵ SAL., ib. — ⁶ S. BONAV., in *Luc.*